

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 2025 r.

w sprawie **A. Ż.**

skazanej z art. 286 § 1 k.k. i inne,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku

z dnia 23 września 2024 r., sygn. akt VI Ka 253/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 7 lutego 2024 r., sygn. akt III K 1324/23,

na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 *in fine* k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

I. pozostawić bez rozpoznania kasację obrońcy;

II. kosztami sądowymi za postępowania kasacyjne obciążyć skazaną;

III. zasądzić od A. Ż. na rzecz oskarżyciela posiłkowego - Miasta R., kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów udziału pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Na mocy wyroku z dnia 7 lutego 2024 r., w sprawie o sygn. akt III K 1324/23, Sąd Rejonowy w Rybniku uznał oskarżoną A. Ż. za winną przestępstwa z art. 233 § 6 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw.

z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., polegającego na tym, że w okresie od 13 lipca 2022 r. do 15 grudnia 2022 r. w R., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, będąc skutecznie pouczona o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, złożyła fałszywe oświadczenia we wnioskach o przyznanie świadczeń pieniężnych na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, a to w zakresie zapewnienia w okresie od lipca 2022 r. do 15 grudnia 2022 r. na własny koszt wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym pod adresem R., ul. C. oraz zapewnienia obywatelom Ukrainy na własny koszt zakwaterowania pod adresem R., ul. C. w miesiącu lipcu, sierpniu i wrześniu 2022 r., w przypadku gdy art. 13 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przewidywał możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej, a tym samym wprowadziła pracowników Urzędu Miasta w R. w błąd co do okoliczności spełnienia przesłanek z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, determinujących przyznanie świadczenia pieniężnego od zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia na własny koszt obywatelom Ukrainy przebywającym pod adresem R., ul. C., czym doprowadziła pracowników Urzędu Miasta R. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wysokości 26.640 złotych na szkodę Miasta R. realizującego na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zlecone zadanie z zakresu administracji rządowej, przy czym środki przeznaczone na ich realizację zapewnił Wojewoda Śląski, zaś składając w dniu 15 grudnia 2022 r. wniosek usiłowała doprowadzić pokrzywdzone Miasto R. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, jednak zamierzonego celu nie osiągnęła z uwagi na negatywne rozpoznanie jej wniosku - i za to na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 57b k.k. Sąd wymierzył jej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat;

Na mocy art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał Sąd oskarżoną do informowania kuratora sądowego o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy; na mocy art. 46 § 1

k.k. orzekł wobec oskarżonej środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Miasta R. kwoty 26.640 złotych.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Apelacje od tego wyroku zostały wniesione przez obrońcę oskarżonej oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, który zaskarżył orzeczenie na niekorzyść oskarżonej w części dotyczącej kary oraz środka kompensacyjnego.

Po rozpoznaniu wniesionych apelacji Sąd Okręgowy w Rybniku wyrokiem z dnia 23 września 2024 r., sygn. akt VI Ka 253/24, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanej, który na podstawie art. 523 § 3 k.p.k. [zapewne chodziło o przepis art. 523 § 1 k.p.k., gdyż paragraf 3 w żaden sposób nie odnosi się do realiów przedmiotowej sprawy – uwaga SN] zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów postępowania, to jest, art. 117 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 450 § 3 k.p.k. i art. 451 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., poprzez błędne uznanie, iż nastąpiło prawidłowe doręczenie oskarżonej zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej, a tym samym, że istniały warunki do prowadzenia rozprawy odwoławczej pod nieobecność oskarżonej, co w konsekwencji doprowadziło do uniemożliwienia oskarżonej realizacji przysługującego jej prawa do obrony i prowadzenie postępowania odwoławczego, pomimo nieprawidłowego zawiadomienia oskarżonej o terminie rozprawy apelacyjnej i przeprowadzenie postępowania odwoławczego na rozprawie bez względu na brak dowodu w postaci zwrotnej informacji o prawidłowym zawiadomieniu strony oraz pod jej nieobecność, czym rażąco naruszono prawo do obrony.

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Nadto wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Rejonowego w Gliwicach, XII Wydział Gospodarczy o sygn. XII GUp 328/20 i w tym celu zwrócenie się o przedmiotowe akta, na okoliczność: toczącego się wobec skazanej postępowania upadłościowego w dacie wyrokowania w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy w Rybniku;

sposobu doręczania skazanej korespondencji, w tym zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej w sprawie o sygn. akt VI Ka 253/24 w toku postępowania upadłościowego.

Prokurator Rejonowy w Rybniku w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Również pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – Miasta R., złożył odpowiedź na kasację obrońcy skazanej, wnosząc o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasację obrońcy skazanej A. Ż. należało uznać za niedopuszczalną w świetle treści art. 523 § 2 k.p.k. i pozostawić bez rozpoznania.

Przewodniczący VI Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Rybniku zarządzeniem z dnia 27 stycznia 2025 r., sygn. akt VI Ka 253/24, przyjął powyższą kasację na podstawie art. 530 § 1 k.p.k. jako odpowiadającą warunkom formalnym (k. 489). Skarga wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 28 lutego 2025 r. Należy jednak stwierdzić, że kasacja wniesiona przez obrońcę skazanej A. Ż. jest niedopuszczalna z mocy ustawy i jako wadliwie przyjęta musiała zostać pozostawiona bez rozpoznania.

Krytycznie należy także zauważyć, iż żaden z podmiotów występujących w tej sprawie – w szczególności Prokurator Rejonowy w Rybniku, czy też pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – nie dostrzegł, że kasacja jest niedopuszczalna z mocy ustawy, skoro nie została wymierzona A. Ż. bezwzględna kara pozbawienia wolności, zaś obrońca zarzucił naruszenie prawa, które nie nosi rangi bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 k.p.k.

Zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to nie obejmuje jednak kasacji wywiezionej z powodu bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Ranga tego rodzaju uchybień o fundamentalnym znaczeniu powoduje bowiem, że wyrok taki nie może się ostać niezależnie od tego, jaka kara została orzeczona. Uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. nie mogą być podniesione pozornie, tylko w celu ominięcia tego warunku, a zatem muszą w sposób rzeczywisty wskazywać na istnienie okoliczności wymienionych w

tym przepisie. Nie oznacza to również, że do kasacji spełniającej wymaganie określone w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. można dołączyć inne zarzuty. W tej bowiem części nie będzie to kasacja wniesiona z powodów wymienionych w art. 439 k.p.k., lecz odwołująca się do innych uchybień, które w takiej sytuacji procesowej nigdy z mocy przepisów ustawy, nie mogą być podstawą kasacji, a tym samym podlegać kontroli kasacyjnej. Oznacza to, że w przypadku skazania na karę innego rodzaju niż bezwzględne pozbawienie wolności niedopuszczalne jest podnoszenie jakichkolwiek innych naruszeń prawa i to nawet, jeśli były one rażące i miały istotny wpływ na treść orzeczenia. Innymi słowy, wniesienie kasacji w takim układzie procesowym z powodu uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., nie uprawnia do dodatkowego podnoszenia, niejako „przy okazji”, innego rodzaju uchybień (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2024 r., V KK 100/24, LEX nr 3724704; z dnia 21 września 2022 r., III KK 427/22, LEX nr 3489282; z dnia 29 kwietnia 2021 r., V KK 146/21, LEX nr 3358909; z dnia 27 maja 2021 r., V KK 47/21, LEX nr 3245244; z dnia 3 czerwca 2020 r., IV KK 684/19, LEX nr 3277320; z dnia 18 listopada 2020 r., IV KK 328/20, LEX nr 3081259; z dnia 24 stycznia 2008 r., II KK 271/07, LEX nr 371769*).

Według treści art. 523 § 4 k.p.k., ograniczenia przewidziane w art. 523 § 2 i 3 k.p.k. nie dotyczą kasacji wniesionej z powodu uchybień określonych w art. 439 k.p.k. (bezwzględne przyczyny odwoławcze) lub przez tzw. podmiot szczególnie wymieniony w art. 521 § 1 k.p.k. (Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich).

Trzeba stwierdzić, że w niniejszej sprawie nie wystąpiły żadne bezwzględne podstawy odwoławcze z art. 439 § 1 k.p.k. Wobec A. Ż. została wymierzona kara pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono. Obrońca nie wskazał w ogóle przesłanki z art. 439 § 1 k.p.k., a podnoszone w skardze naruszenie art. 117 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 450 § 3 k.p.k. i art. 451 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., na wystąpienie uchybienia posiadającego cechy takiej bezwzględnej przesłanki procesowej nie wskazuje. W tej sytuacji ma zastosowanie ustawowe ograniczenie z art. 523 § 2 k.p.k.

W rezultacie, w przedmiotowej sprawie kasacja obrońcy skazanej została wadliwie przyjęta pomimo tego, że była niedopuszczalna z mocy ustawy. Należało

zatem rozstrzygnąć w trybie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 *in fine* k.p.k. o jej pozostawieniu bez rozpoznania.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. i art. 627 k.p.k., obciążając tymi kosztami skazaną. Jednocześnie zasądzono od A. Ż. na rzecz oskarżyciela posiłkowego - Miasta R., kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów udziału pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym, to jest, za sporządzenie i wniesienie do Sądu Najwyższego w imieniu oskarżyciela posiłkowego odpowiedzi na kasację obrońcy (podstawa prawna - § 11 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 t.j.).

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł]